

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE Historický ústav FF UHK

Propaganda Srbska a Chorvatska během rozpadu Jugoslávie a její odraz v českém tisku

Jakub Kořínek

Bakalářská práce Jakuba Kořínka si klade za cíl analyzovat reflexi srbské a chorvatské propagandy v českém tisku během konfliktů provázejících rozpad Jugoslávie. Téma je zvoleno nepochybně vhodně, neboť v literatuře zatím není tematizováno, zároveň však existuje množství zahraniční literatury k tématu propagandy jak v rovině obecné, tak i ve vztahu k propagandistickému úsilí všech stran jugoslávského konfliktu.

Autor práci strukturuje logicky nejprve kolem reflexe teoretických konceptů propagandy ve vztahu k válce v Jugoslávii, aby tyto následně aplikoval na pramennou základnu tvořenou vybranými českými deníky, resp. týdeníky. S literaturou pracuje autor velmi vyspěle a plně se v tématu orientuje, přičemž je třeba ocenit hlavně metodologické rámování samotné analýzy pramenů, jež se v práci Jakuba Kořínka vyskytuje v míře, která dalece přesahuje běžnou bakalářskou práci.

Co se práce s prameny týče, jistě lze mít výhrad ke zvolenému výběru pěti tiskovin, nicméně autorovu počáteční logiku, tj. zaměření se na nejčtenější deník a týdeníky, lze v zásadě akceptovat. Jejich doplnění týdeníkem *Respekt* je sice trochu arbitrární a lze se ptát, proč nebyly zvoleny jiné „jinak píšící časopis“, případně proč nebyly tyto přidány do výběru, ale z pohledu výsledné analýzy tento výběr funguje a jsem proto dalek jej autorovi vyčítat.

Práce je strukturována hybridně, kdy po teoretickém úvodu následuje obecný pohled na hlavní trendy v srbské a chorvatské propagandě odděleně, po něm však práce přechází do analýzy jednotlivých specifických narativů. Tento přístup se může zdát zprvu matoucí, ale za jeho benefit považuji skutečnost, že práce takto sestupuje z teoretické roviny skrze rovinu obecnou k nominálním prvkům zkoumaného subjektu. Tento z pohledu autora možná trochu intuitivní proces je následně vhodně završen v poslední kapitole, která se zaměřuje na používání jediného, historickými a symbolickými významy obdařeného termínu („četnik“), ve zkoumaných pramenech. Právě zde je nejlépe patrné, jak dobře dokáže autor analyzovat své prameny ve snaze dobrat se zjištění, které narativy, jak a případně proč (v odpovědi na poslední otázku je práce pohříchu nejslabší) český tisk využíval a jak moc podléhal či nepodléhal propagandistickému úsilí obou hlavních stran konfliktu.

Výsledný text je na poměry bakalářské práce nepochybně nadprůměrný. Autor neúnavně sleduje jednotlivé analytické linie a přestože je text psán relativně komplikovaným jazykem a argumentace má tendenci k nadměrné kombinaci, nikdy úplně neztrácí ze zřetele svou hlavní otázku – jak a na základě jakých zdrojů informací reflektoval český tisk válku v Jugoslávii. Odpověď, postavenou na rozdělení jednotlivých tiskovin podle škály prochorvatské-prosrbské, lze do jisté míry akceptovat, neboť autor ji dokázal argumentačně podložit, nelze se však zbavit dojmu, že je poněkud zjednodušující. To se týká především motivací, které autor vkládá do své analýzy praxí jednotlivých tiskovin – lze opravdu tvrdit, že výsledná podoba zpravodajství o konfliktu např. v *Právu* je výsledkem snahy o

objektivitu? Lze skutečně jen na základě uvedených argumentů tvrdit, že *Respekt* vycházel z prochorvatských postojů? Jakkoliv autor dokládá, že výsledná rétorika tomu napovídá, jsem toho názoru, že využití prameny nám neumožňují kategorická tvrzení stran motivů, jež vedly k přijetí uvedených rétorických modelů. Za tím účelem by práce musela být silnější ve zkoumání dynamiky českého žurnalistického prostředí. Na druhou stranu je jejím nepochybným přínosem skutečnost, že ukazuje, do jaké míry byly narativy prezentované v českém tisku závislé na propagandistickém úsilí státních i nestátních aktérů obou válčících stran.

Již tento závěr samotný je pro mne dostatečným argumentem pro to, abych text Jakuba Kořínka označil za práci velmi kvalitní a vyjádřil potěšení nad tím, že jsem mohl být jejím vedoucím. Vzhledem k tomu, že i po formální stránce je – vyjma zmíněného někdy až příliš komplikovaného jazyka – práce zpracována bez větších nedostatků, neváhám předloženou bakalářskou práci předložit k obhajobě.

V Olomouci dne 6. června 2024

.....

Doc. Mgr. Jiří Hutečka, Ph.D.